

Tov.

KUMELJ BOGO

Šolska knjižnica Novo mesto

ŠT. 12

15. junij 1969

LETO 1969

Kako je bilo v prvih štirih mesecih

(Josip KNEZ - direktor)

Nekoliko skrajšano bom ponovil za bralce našega časopisa poročilo, ki sem ga imel na zadnjem zasedanju delavskega sveta. Tam sem hotel prikazati stanje in glavne probleme podjetja, kar je tudi namen tega sestavka. Kot izhodišče za oceno stanja

Povečanje proizvodnje

	"Novoles" TDP		TVP	TSP	Žaga	
					Straža	Soteska
Proizvodnja	114	128	102	-	98,06	93,46
Prodaja	114	132	117	115	91,2	86,7
Skladi podj.	172	160	200	225	172	190

Tak prikaz povečanja napram letu 1969 kaže nekatera nesorazmerja in sicer:

1. Povečanje proizvodnje in prodaje je bistveno manjše kot povečanje v sklade podjetja.
2. Povečanje proizvodnje in prodaje vršimo v glavnem le na račun drobnega in stilne-

Vprašujemo se ...

	"Novoles" TDP		TVP	TSP	Žaga	
					Straža	Soteska
Proizvodnja	111,5	114,4	127,1	104,2	99,1	94,1
Prodaja	118,0	114,1	125,4	109,0	72,2	114,3
Skladi	99,-	104,-	256	-	-	-

Če primerjamo obe tabeli, lahko vidimo, da se je proizvodnja gibala nižje kot pa je bilo predvideno njeno povečanje za leto 1969. (to je 111 % : 114 %), a prodaja nekoliko boljše (to je 118 % : 114 %), medtem ko pa skladi

ja v podjetju bom upošteval plansko predvidevanje za leto 1969 in kako so se ta predvidevanja realizirala v prvih štirih mesecih tega leta.

Za leto 1969 smo si zastavili naslednje cilje v primerjavi z izpolnitvijo nekaterih gospodarskih dogajanj v letu 1968:

ga pohištva.

Plan torej določa usmeritev k izboljšanju notranje ekonomike podjetja ob relativno majhnem povečanju proizvodnje.

Razvoj gospodarskega dogajanja v vseh štirih mesecih letos pa daje precej drugačno sliko kot smo jo predvideli s planom. Prikazal jo bom v naslednji tabeli:

odnesejo v precejšnjem disporcu napram vsakršnem predvidevanju. Medtem, ko smo predvidevali povečanje na 172 %, so ostali v 4 mesecih na lanski višini.

(Nadaljevanje na 2. str.)

ANKETA ...

Pred nekaj tedni je uredništvo razdelilo nekaterim sodelavcem polje z vprašanji:

1. Katere časopise in revije berejo?
2. Čemu radi prebirajo ta ali oni list?
3. Kaj in o čem naj bi pisali v našem "NOVOLESU" zato, da bi bil še bolj zanimiv.

To so bila tri osnovna vprašanja na katera je bilo treba odgovoriti.

Prejeli smo 131 odgovorov, a 17 pol pa je bilo praznih. Torej je bilo vprašanih 15 % vseh naših delavcev.

Pojasnil bom, čemu se uredništvo in razne druge ustanove in podjetja obračajo do bralcev, sodelavcev in do ljudi sploh na ta način.

Mnogi izmed nas včasih ne znamo ali si ne upamo ali pa nočemo na dolgo in široko razlagati kaj nam je všeč in kaj nam ne ugaja. Tudi napisati ni tako lahko vse, kar mislim in vem. Tako, da bi pripovedoval in da bi nekdo pisal za menoj, to bi že šlo. Toda to ni vedno mogoče, ker nam povečini primanjkuje časa.

Kaj pa pomeni beseda ANKETA? Po naše in po domače pravimo temu vprašalnik, ki ga priključimo bodisi k časopisu bodisi k pismu, v katerem prosimo vprašanca za odgovore. S takimi vprašanji in seveda največ pa z odgovori si pomagajo povsod po svetu tedaj, kadar želijo dobiti naprsto, resnično mnenje in sodbo o tem ali onem. Ankete (Nadaljevanje na 3. str.)

Kako je bilo...

(Nadaljevanje s 1. strani)

Spričo takih gibanj se upravičeno vprašamo:

1. ali je bilo planirano ne-realno in
2. kateri so bili elementi, ki ovirajo uresničenje naših želja?

Odgovor na to vprašanje vsebuje več dejavnikov, ki so

vidni, če ugotovimo kaj smo dosegli od letnega plana v 4 mesecih njegovega izvrševanja. Če bi naše gospodarjenje teklo enakomerno, bi morali izvršiti 33 % letnega plana. Izvršili pa smo ga takole: (vse v %)

	"Novoles" TDP		TVP	TSP	Žaga	
					Straža	Soteska
Proizvodnja	22,8	20,4	24,0	24,8	20,7	18,7
Prodaja	22,2	26,6	34,1	34,4	13,3	20,0
Skladi	11,7	17,7	28,0	-	16,0	3,2

Proizvodnja in prodaja

Seveda v našem podjetju ne moremo računati na enakomeren razvoj proizvodnje in prodaje zaradi več vzrokov;

1. smo delno sezonska proizvodnja (to velja za žage, ki pozimi proizvajajo manj in na zalogo) in
2. ker povečujemo proizvodnjo iz leta v leto, je velikost proizvodnje na koncu leta malo večja kot na začetku.

Ne glede na ta dva dejavnika pa je štart proizvodnje in prodaje, a v zvezi s tem tudi skladov za to leto, nezadovoljiv.

Neše gospodarjenje se v tem letu razvija v precej spremenjenih pogojih napram onim, ki so nas spremljali lani. Zato odraža rezultat prvih štirih mesecev tudi potrebno prilagajevanje novim pogojem.

Pogoji za naše

gospodarjenje

Kakšni so pogoji, v katerih gospodarimo letos?

1. Splošna konjunktura vsega gospodarstva z dobrimi in slabimi stranmi,
2. Dolga in neprijetna zima, ki daje pečat naši proizvod-

nji v prvih mesecih.

Glede prvega dejavnika bi omenil, da konjunktura ni vezana samo na našo državo, ampak je skoraj svetovna. Dobro stran povečanega povpraševanja je možnost, da se naši izdelki plasirajo takoj in brez velikih zalog. Njena slaba stran je logična posledica povečanega povpraševanja in se kaže v povečanju cen, pomanjkanju surovin, povečanju dobavnih rokov in v zadnjem času tudi pomanjkanju prevoznih sredstev. Zato je vpliv letošnjih razmer na naše gospodarjenje dvojen: na eni strani se draži proizvodnja in na drugi strani se zadržuje oz. zaostaja zaradi pomanjkanja surovin ali drugega proizvodnega materiala. Zadnje je bilo za nas v prvih mesecih še posebno potencirano zaradi dolge in vlažne zime, kar sem omenil že preje. Kako se je vključil "Novoles" v tako nastale razmere?

Najprej so se odrazile te razmere na višini proizvodnje tako, kot sem prikazal v navedenih tabelah. Drugič so spremenile notranjo kalkulacijo podjetja na slabše. Problemi, ki se nam javljajo v

ekonomiki podjetja, nastopajo zaradi treh vzrokov:

Vzroki za probleme

1. neenakomeren porast nabavnih in prodajnih cen,
2. nizka proizvodnja in z njo povezano preobremenjevanje kalkulacije s fiksnimi stroški,
3. zagonski stroški v uvajanju stilnega pohištva.

Naš glavni strošek predstavlja les. Njegov delež v materialnih stroških podjetja predstavlja 85 %. Pri takem deležu smo razumljivo zelo občutljivi za gibanje cen lesa. Te so se dvigale višje, kot smo pričakovali in so bile povečane pri jelovini za 15% in pri bukovini za 20 %. Napram tem povečanju je bila rast cen naših izdelkov skromnejša in sicer od -7% pri zabojih do 7 pri jelovini. Na splošno, hudo nihanje cen na domačem trgu "Novlesu" ne prija, ker izvaža 53 % svoje proizvodnje in prihaja vedno, kadar domača inflacija raste, v škärje s svojimi izvoznimi cenami, ki imajo normalen in umirjen porast.

K prejšnjim ugotovitvam bi dodal še sklepčno, da je bila naša politika cen v pogojih sedanje konjunktore preveč oprezna in skromna.

Drugo osnovno razhajanje med planskimi predvidevanji o dohodku in njegovo strokovnostjo nastopa zaradi prenizke proizvodnje ob povečanih fiksnih stroških. Pod fiksnimi stroški razumemo tiste stroške, ki se ustvarjajo v podjetju ne glede na to ali podjetje proizvaja več odnosno manj. Večina teh stroškov nastaja izven operativnega ukrepanja podjetja kot npr. razne obresti, amortizacija, razni davki in prispevki družbi in slično. Kako so se oblikovale posamezne vrste stroškov v strukturi (Nadaljev. na 3. str.)

Kako je bilo...

(Nadaljevanje s 2. strani.)

cene prikazuje naslednji pregled:

	1.4.1968	leto 1968	1.4.1968
Direktni stroški	72.-	70,5	69,5
Fiksni stroški	22,7	22,2	26,0
Skladi	5,3	7,3	4,5
Skupaj	100,-	100,-	100,-

Glavno spremembo v strukturi stroškov nam torej predstavlja višja udeležba fiksnih stroškov.

Tretji večji vpliv na stroške ima uvajanje proizvodnje stilnega pohištva. Vsaka nova proizvodnja ali nov obrat preživlja svojo otroško bolezen, ki je posledica nepri-

učenosti ljudi, nizka proizvodnja ob istočasni visoki režiji in v našem primeru tudi slaba strojna oprema novega obrata. Priučevanje ljudi v obratih se kaže naravno v višjih stroških. V primeru stilnega pohištva so ti stroški večji kot smo jih pričakovali.

Predlogi

Iz vsega, kar sem napisal, izvirajo moji predlogi za usmerjanje gospodarjenja v naslednjih mesecih. Te predloge je delavski svet sprejel in so naslednji:

1. Povečati proizvodnjo v skladi z močnostmi naših kapacitet in surovin.
2. Voditi bolj elastično politiko cen v izvozu in na domačem trgu.
3. Pospešiti uvajanje stilnega pohištva tako, da čimprej dosežemo večjo proiz-

vodnjo in normiranje proizvodnih stroškov. Če izvršimo te sklepe, lahko damo tudi odgovor na vprašanje, kakšna je realna možnost izvršitve našega gospodarskega plana. Proizvodnja in prodaja bi se lahko realizirala v celoti. Gospodarski efekt pa bo verjetno nekoliko manjši. Računam s stopnjo 150 % ozirom na lansko leto, kar pa predstavlja v sedanjih pogojih izreden napredek.

ANKETA (Nadaljevanje s 1. strani.)

so navadno anonimne, se pravi, da se ni treba podpisati tistemu, ki je vprašan, če on noče, da bi drugi vedeli zanj oz. za njegove odgovore.

No, takšna anketa je bila naša. Prav nihče se ni podpisal, pa čeprav bi se lahko z ozirom na odgovore, ki so bili zelo dostojni in nepristranski.

Pa poglejmo, kakšen je rezultat tega vprašalnika!

Katere časopise berete?

- Tovarniški list "NOVOLES"	85
- Dolenjski list	96
- Delo	50
- Tovariš	46
- TT	37
- Nedeljski dnevnik	66
- Vjesnik u srijedu	8
- Družina	56
- Otrok in družina	3
- Start	2
- Ognjišče	6

- Antena	21
- Naša žena	10
- TV-15	1
- Stop	5
- Pavliha	7
- Arena	4
- ČIK	2
- Eva in Adam	1
- Športske novice	3
- Naša obramba	1
- Zvitorepec	3
- Borba	1
- RAD	1
- Razne strok. revije	1

So še: Obzornik, Naši razgledi, Ljubljanski dnevnik, Moderna organizacija, in drugi, ki jih prebirajo le nekateri.

Poleg vseh teh časopisov in revij je še mnogo takih, ki jih prebiramo le redko kdaj, kajti več časa uporabimo za tiste, ki nas posebno zanimajo in ki pišejo o tem, kar nas zanima najbolj.

Razveseljivo je to, da beremo največ:

Dolenjski list, NOVOLES, Nedeljski dnevnik, Družina, Delo, Tovariša, TT, Antena in Našo ženo.

Verjetno bi bilo razmerje enako, če bi vprašali vse, ki smo v Novolesu.

Zato prosim že sedaj, da oprostijo vsi tisti, ki niso bili vprašani. Tega pa nismo storili zato, ker bi se sicer preveč zavlekla "obdelava" (pregled) vseh anketnih listov in vaših odgovorov. Mislim, da bo precej (oz. je precej) takšnih odgovorov in predlogov že sedaj, s katerimi se boste strinjali tudi tisti, ki niste bili vprašani. V kolikor pa boste drugačnega mnenja, pa to sporočite in ga bomo upoštevali.

(Nadaljevanje sledi.)

Kdor se veliko smeje, lahko pričakuje daljše življenje. Med smehom pride v človeško telo več kisika, presnova je boljše in dihanje intenzivnejše.

Nastanek industrije v Straži

Piše Ivan Virant
iz Straže

(Nadaljevanje)

V roški žagi so tudi prvič v našem kraju parili bukovino. Največ pa so izdelovali tako imenovane tavolete in testone, ki so se dobro izvažali v Španijo, Italijo, Tunis in še drugam. Takrat je ta vrsta blaga služila za embalažo, ker embalaže v taki obliki, kot je danes niso poznali.

V Rogu je bila tudi oskočirna železnica in to v smeri Sred Gore 28 km in v smeri Rajhenova 10 km. Za vlačenje hlobovine do postaj pa so največ uporabljali vole.

O kakem delavskem gibanju v smislu boja za delavske pravice v Rogu ni bilo govora. Saj so bili delavci nesolani in niso imeli potrebnega vodstva, da bi jim pokazalo smer razvoja. Delavci tudi med seboj niso bili složni, saj so prirejali med seboj krvave bitke posebno bo plačilnih dneh.

Za samo Stražo pa je imela žaga v Rogu precej velik pomen. Vse ogromno blago, ki se je predelalo na žagi je bilo transportirano skozi Stražo. Torej so delavci domačini nakladali blago. Bilo jih je potrebno precej, ker so poleg tega še blago nalagali takratni veletrgovci Javornik, Kunstelj in še mnogi drugi. Konjunktura po prvi vojni je bila velika, zato je bilo na postaji Straža kruha za marsikaterega delavca.

Poleg nakladanja pa se je močno dvignil standard kmetov. Ves prevoz iz Roga in iz žag in še ostalega gozdnega blaga je slonel izključno na voznikih - kmetih. Pravzaprav so se kmetje iz območja Straže

in Dol. Toplic spremenili v voznike. Zaslužek je bil dober in kjer je zaslužek, tam se spremeni tudi način življenja.

Kmalu po prvi svetovni vojni so vozniki hoteli ustanoviti zadružno voznikov, Zamisel je propadla samo zaradi nesloge. Vendar pa so vozniki imeli organizacijo samo pomoči. Oblika samopomoči je bila v tem, da so v slučaju nesreče ali kaj podobnega iz samopomoči kupili druge konje in podobno.

Vse življenje je pa postavila na glavo svetovna kriza. Kakor je vsem znano se je v letu 1928 začela kriza, ki je občutno prizadela tudi naše kraje. V krizi je začela zmanjševati delo obrat žaga v Rogu in v letu 1931 popolnoma prenehala. Delavci so odšli domov. Žaga v Rogu pa je samevala. Ker je kriza prizadela tudi ostale trgovce in so ostala samo močna podjetja, kakor Javornik, Kunstelj in drugi, je dve tretini voznikov ostalo brez zaslužka in tudi med delavstvom je nastala brezposelnost. Zadnji udarec pa je bil zadan žagi Rog, ker je v letu 1932 bila izvršena prva agrarna reforma in je precej roških gozdov prevzela bivša Dravska tovarna. Res je, da je bila banovina tudi kupec žage v Rogu, toda niso mogli priti do zaključka, ker je vladalo med vsemi sovraštvo in se takratni mogočnejši niso ozirali na narod in na to, kako bo ta prebolel

preizkušnjo. Tako je bila ogromna žaga v Rogu prodana za staro železje.

II.

Žaga v Rumanji vasi

Po prvi svetovni vojni leta 1922 je bila postavljena parna žaga v Rumanji vasi. Lastnik žage je bil Tavčar, ki se je priselil v naše kraje iz Primorske, ko so jo zasedli Italijani. Postavljena sta bila dva polnojarmenika in dva cepilna jarmenika z nekaj krožnih žag. Vendar pa je bila moč lokomobile mnogo premajhna, tako, da je obratoval samo en polnojarmenik in nekaj krožnih žag. Delali sta dve izmeni. Žaga je žaga-

la izključno jelovino. Zaposlenih delavcev je bilo od 30 do 35. Delavci so bili domačini in to večinoma kmetje in kočarji iz bližnje okolice. Dokler je bila konjunktura dobra je žaga obratovala. Nekaj časa je delala tudi pod prisilno upravo. V letu 1928 je bila žaga prodana Zalta-Želien iz Ljubljane. Pod novim gospodarjem žaga ni več obratovala. Žaga je storila žalosten konec leta 1943, ko so jo Nemci do tal požgali. To bi bil konec uvodov ter prihajamo v razvoj lesne industrije v Straži in obenem tudi v zgodovino delavskega gibanja.

5 S SAMOUPRAVLJALCI

KDAJ BO IZPLNJENA OBLJUBA?

"Obljuba dela dolg", je star slovenski pregovor, velja pa tudi za naše podjetje. Pri nas se je že mnogokrat govorilo, da se bo ustanovil otroški vrtec, a do sedaj je ostal le odmev. Ali je otroški vrtec res problem "Novolesa". Želja nas vseh je, da se to čimprej uredi, za naše najmlajše. Vemo, da so finančne težave, a z dobro voljo se da vse urediti.

V "Novolesu" je zaposlenih dosti ljudi, kateri imajo tudi veliko otrok, za katere je potrebno otroško varstvo. Večkrat se zgodi, da je treba iti nazaj v tovarno zaradi podaljšanega delovnega časa. Kadar se to zgodi, je prvo vprašanje staršev: "Kam z otroki?" Tu se začnejo težave. Roditelj nikakor ne more na delo, kar vsakakor škoduje kolektivu.

Zgodilo se je že, da je prišla obupana mati do vodilnih in prosila, da naj bi uredili tako, da bi bila z možem vsak v svoji izmeni, ker sta oba pri istem podjetju, ker drugače nimata kam dati otroka. Odgovor pa je bil ta, da za otroško varstvo ne bodo skrbeli.

Je to pravilen odgovor? Mislim, da ne! Ali niso naši otroci smisel in cilj našega življenja? Mislim, da bi se vseeno moralo skrbeti več za to, da bi odpravili te težave. Saj mi vsi rabimo tiste, ki nas bodo nasledili in ali niso to naši najmlajši? Naši otroci potrebujejo vzgojo, katere jim pa prenekatera z delom preobremenjena mati

ali oče ne moreta dati dovolj da bi rasel v luči današnjega časa. Kam pride ta otrok? Zaide v slabo družbo. In kam ga privede takšna družba? Do najhujšega, kar si moremo misliti. Tudi tukaj v Straži imamo primere žrtve slabe družbe.

Mislim, če pri nas lahko moderniziramo tovarne, gradimo nove objekte, nabavljamo moderne stroje, šolamo delavce in uslužbence, upam, da bi se tudi dalo zgraditi otroški vrtec.

Želim, da bi te vrstice naletele na odmev in da bi bili naši malčki čimprej v dobrem varstvu.

S.J. - TVP

Poučna strokovna ekskurzija

Višja tehničar varnostna šola ima v svojem učnem programu ogled varstva ljudi pri delu v drugih državah. Tako smo bili v dneh od 25.5. do 1.6. po državah zapadnega bloka, v ustanovah, ki imajo za nalogo izvajanje varstva pri delu.

Najprej smo si ogledali v Bonnu - Zapadna Nemčija - zavod za tehnično zaščito pri delu. Na zavodu so nam najprej razložili organizacijsko shemo delovanja zavoda, njihove pristojnosti in naloge. Zavod ima poleg tehnične zaščite, še oddelke za psihologijo dela in oddelke za rehabilitacijo delavnih invalidov. Te pravilnike odobri in izda ministrstvo za delo, ki je edini pristojni organ za izdajanje takih pravil. Delodajalci se morajo ravnati po teh pravilih. Če se ne ravna jo in če inšpekcija to ugotovi, so zelo hudo kaznovani. Obstoji tudi kazen, da se za pre obrat ali celo tovarna. Vsako nezgodo na delovnem me-

stu je delodajalec dolžan prijaviti zavodu. Če je nezgoda večja ali pa smrtni primer, ima zavod ljudi, ki na licu mesta raziščejo nezgodo in ugotovijo krivca.

Če postane delavec invalid zaradi posledic nezgode pri delu, mu zavod izplačuje % invalidnosti dokler je invalid, oziroma do smrti. Invalidnina nima nobene zveze z delavčevo starostno pokojnino, ker so za pokojninsko zavarovanje pristojni drugi organi. Povezava omenjenega zavoda z delodajalci in delavci pa se odraža v naslednjem.

Ker je zavod državni organ, ima pravico predpisovati pravilnike in norme za varnost pri delu in za osebno varnost delavcev.

Zanimivo je v Nemčiji tudi to, če stroj obratuje brez dovoljenja omenjenega zavoda in če se na tem stroju pripeti nezgoda, je delodajalec kaznovan in nosi sam vse posledice nezgode.

Ogledali smo si tudi njihove delavnice, kjer izključno delajo prototipe zaščitnih naprav na raznih strojih.

Drugi ogled je bil na zavodu SUVA v Švici. Ta zavod je eden najbolj popolnih na svetu. Da na kratko opišem njegovo dejavnost.

Ko izdelata konstruktor naprave prototip stroja ali ga pošlje na zavod, ki ga opremi z vsemi potrebnimi zaščitnimi napravami. Šele po tem začne proizvajalec strojev s serijsko izdelavo stroja ali naprave.

Zavod tudi sestavlja vse pravilnike o varstvu pri delu, katere izdaja državni organ. Zavod ima tudi to nalogo, da usmerja delavce za njim prilagojena delovna mesta. V ta namen ima posebni oddelke za psihologijo dela. To, da de-

(Nadalj. na 6. strani.) 5

Povina ekshkurzija... (Nadaljev. v 5. strani.)

lavec dobi tako delovno mesto, za katero ima veselje in sposobnosti, je za državo,

kot je Švica, kjer ni brezposelnosti, nujno in zelo ugodno za vsakega delavca. Oddelek za nezgode ima nalogo, da raziskuje smrtne in težje nezgode po podjetjih, prisodja odgovornost in vzroke nezgode ter odloča višino invalidnosti ponesrečenca.

Zanimivo za SUVO je to, da ima v svoji evidenci 1.700.000 delavcev od 2.500.000, kolikor je zaposlenih v Švici in da ugotovi vsaki zahtevi delavca (seveda upravičeni), tako, da ni primera, da bi moralo sodišče obravnavati kot je to pri nas.

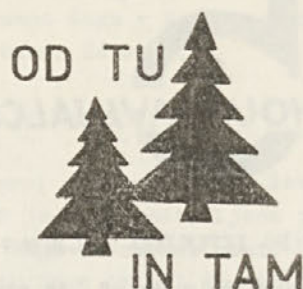
V Italiji smo si na zavodu E.N.P.I poleg drugega ogleda-

li njihove laboratorije za medicino dela, za preizkus zmogljivosti elektro naprav in oddelek, za poklicno usmerjanje.

Pripomniti moram, da delajo vsi omenjeni zavodi neodvisno od proizvajalcev in da niso v celoti na samostojnem financiranju, ampak dobijo dotacijo, oziroma so financirani iz državne blagajne, razen posebnih del, ki jih naredijo po želji delodajalcev in jih obračunavajo po lastni ceni.

Na kratko sem opisal, kaj sem videl v državah, kjer imajo kapitalistični sistem in moja bežna ugotovitev je, da skrbijo za varstvo pri delu v večini podjetjih v teh državah bolj kot pri nas, kjer imamo socialistično samoupravljanje in odločamo sami o svoji usodi na delovnem mestu!

Toni Špelko

Spremembe in dopolnitve temeljnega zakona o delovnih razmerjih

S 16. majem so začele veljati spremembe in dopolnitve temeljnega zakona o delovnih razmerjih in ker dosedanja predpisi marsikaterega vprašanja iz delovnega prava niso podrobno ali pravilno urejali - da so tako nastajale določene nepotrebne nelogičnosti - bi z nekaj primeri ilustrirali spremembe in dopolnitve, ki so bile že več ali manj nujne:

Sporno je bilo vprašanje, kako in koliko ur dnevno naj delajo delavke in invalidi, ki delajo s skrajšanim delovnim časom. Nekateri delovne organizacije (med drugim zastopamo tudi tak primer delavke iz tovarne ISKRA) so zahtevali, naj bi delavke delale polovico vseh ur delovnega tedna. Dnevno torej 4 ure in pol ali pet ur. Ker zakon predvideva, da dela delavka 4 ure dnevno, so bili v tovarni Iskra celo na stališču, naj delavka dela še v soboto dve uri, čeprav je sobota prost dan za vse delavce podjetja. S sedanjim 56. členom oziroma njegovo dopolnitvijo je ta problem razčiščen. Zakonodajalec je izrecno določil, da delavke, ki hranijo otroke ali jih ne- gujejo, in invalidi delajo le po 4 ure dnevno, čeprav so delovne organizacije prešle na petdnevni delovni teden.

KADROVSKE NOVICE

Komisija za delovna razmerja sporoča:

- Pogodba o delovnem razmerju za nedoločen čas je bila sklenjena z LEGAN Cirilo ekonom.tehn. iz Žužemberka, ki je nameščena v operativni pripravi dela.
- Iz TSP sta bila premeščena:
 - Jakše Ivan v TDP na delovno mesto "preddelavec",

- Zdravec Franc v centralno skladišče tehničnega materiala.

- Razrešeni pa so bili na lastno željo:
 - Krštinc Zdenka
 - Kren Zalka
 - Bukovec Metod

Na novih delovnih mestih želimo vsem dosti uspehov in zadovoljstva! - Uredništvo.

DELUJE!

"Kdo in kaj?", boste vprašali. Naša SAMOPOMOČ se je pričela porajati in razvijati. Pristopilo je že nad 70 članov. Eden izmed njih se je obvezal plačevati mesečno po 50.00 din, večina pa po 20 in 30 dinarjev. Prijave še vedno zbirajo predsedniki sindikalnih organi-

zacij, a oni pa naj jih oddajo tovarišici Ivi Jakše do 29. junija 1969.

Kdor želi videti pravila, naj se zgleda pri predsedniku svoje sindikalne organizacije. Tisti, ki so pristopili v juniju, bodo lahko dobili prva posojila že septembra letos, seveda, če jih bodo potrebovali.

PRISLI SMO V FINALE ...

Podrobno poročilo o tem bo v 13. številki!

(Nadaljevanje bo v naslednji številki.)

SPOMIN NA NAŠE PREDVOJNE DELAVSKE TOVARIŠE

Piše Tone Virant iz Soteske

Tudi naši gospodarji so se zdeli nam bolj prijazni.

Soteško delavsko odposlanstvo so v Ljubljani sprejeli zelo prijazno. Naši delavski zastopniki so potožili svoje težave. Gospodje so vse obljubili in lepo zapisali. Tudi mi smo težko čakali kdaj se naši prijatelji vrnejo. Res so po treh dneh prišli. KO so se vrnili na delo, so jih gospodarji odstavili, češ, da jih ne rabijo več.

Vidiš sreča je živela med nami samo za hip samo toliko, da smo odprli svoja srca. Potem pa je tudi pesem utihnila. Usahnilo je veselje, kot usahne v sušnem poletju bister studenec.

Nad našo dolino se je spet spustila črna senca.

Da je v Rusiji padla carska oblast smo vedeli. Te novice so nam povedali vračajoči se vojni ujetniki. Naši javni nastopi so se morali kmalu umakniti v globoko tajnost. Vseskozi smo imeli še kar številno. "Rdečo stranko" (TDS.). Tudi moj sin France je bil njen član. Da, bili so to pogumni fantje. Ej, kolikokrat so prišli preiskavat žandarji z nasajenimi bajonetami. Iskali so prepovedane časopise. Toda nikoli niso ničesar našli. Mi pa smo ob večerih željno vsrkavali živo pisane misli Ljudske pravice in drugih naših časopisov. Kar nas je še posebno vezalo je bilo to, da smo se med seboj klicali "sodrug". Mnogi naših delavskih sodrugov je moralo iskati delo v kočevskem rudniku ali pa drugot. So bili rdeči. Kdor pa

je bil član te stranske je bil proti državi, proti cerkvi, ta je bil brezbožnik. Veš ali ta od oblasti zatirana rdeča stranka je živela in živi med nami med žagarji, gozdnimi delavci in vozniki. Živi v naši revščini. Je up naših najlepših sanj, da bodo prišli tudi za nas boljši časi. Naš delavski stan je sedaj ponižan. Ne daj bog, ako bi se sin našega ceha spečal z gruntarsko deklino. Kakor da imamo na čelu zapisano našo revščino. Revščina in bogastvo nista za skupaj.

Takrat sem bil še mlad fant, ko smo se srečevali na naših zborovanjih, zlasti na praznik prvega maja. Sestajali smo se po gozdovih, pa tudi po vaških gostilnah. Krčmarji so bili po večini na naši strani.

Ko boš odrasel, nikoli ne **zabi** svojega stanu. Niti sam nisem vedel, koliko časa sem prebil v družbi s starim žagarjem, ko mi je pripovedoval povest svojega življenja. Sonce je že zašlo. Nad zahodnimi roškini gozdovi je nebo pordelo.

Spomladi se je začela vojna. Čez noč so izginili žandarji z bajoneti. Izginila je oblast. Ljudstvo so prepustili sovražniku. Toda med prvimi, ki so zanetili seme upora proti okupatorju so bili pristaši bivše rdeče stranke. V gozdove so odšli skoro golorki. Skoraj vsi so popadali v težkem štiriletnem boju. Na njihova mesta so prihajali novi, ki so se odzvali klicu KPJ. Za vsakim grmem je pokala partizanska puška. Med voj-

no sem, če je bila le priložnost, večkrat obiskal kot partizan starega Fifolta. Vedno me je priazno sprejel. Odhajal sem od njega opogumljen novim ciljem nasproti...

Danes mnoge od teh predvojnih patriotov, krije že ruša. Toda niso pozabljeni. Seme, ki so ga vsejali je padlo na rodovitna tla.

Hvala vam stari žagar za pouk v mladih letih.

Hvala vam stari delavski sodrug za vaš veliki doprinos naši revoluciji. **KONEC**

Zvišanje tarifnih postavk

S sklepom delavskega sveta dne 14.3.1969 so bile vsem delavcem, ki imajo urne postavke do 380 točk, zvišane postavke. Pri pisanju sklepa delavskega sveta je prišlo do neljube pomote, saj je bil sklep napisan že s popravkom tarifnih postavk, ki jih je delavski svet sprejel 21.6.68, ko je združil I. in II. grupo postavk v eno grupo, to je I. grupo. Zaradi tega so sedaj vse stare postavke za eno grupo nižje kot so bile po prvotnem pravilniku. Tako je sedaj I. grupa prejšnja I. in II. grupa, sedanja II. prejšnja III. grupa, sedanja III. prejšnja IV. itd.

Upamo, da smo s tem razjasnili neljubo pomoto in se opravičujemo zanjo.

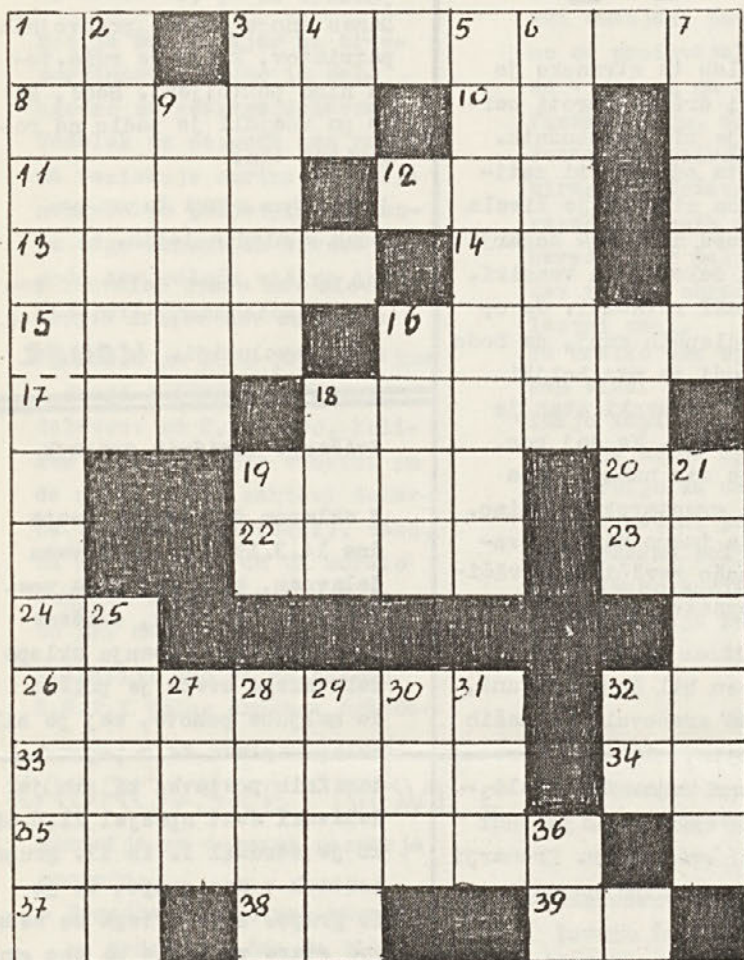
Žreb je odločil ...

1.nagrado prejme Gabrijel Sitar, 2.nagrado Justa Darovec in 3.nagrado pa dobi Vera Piletič. Izplačala jo bo tov. Marjanca Burger

Komisijo so sestavljali: Jelka Štok, Drago Rebernik, Bogomil Liliija.

NAŠE RAZVEDRILO

NAGRADNA KRIŽANKA

HUMOR

Dobra ideja

Neko gledališče, ki ni vedelo kako bi doseglo to, da bi gospe obvezno odložile klobuk z glave v garderobi, se je zmisllilo zanimivo idejo.

Predno se prične predstava, so projecirali na platno tole besedilo:

"Uprava gledališča želi zato, da bi zagotovila čim večjo udobnost ženskam določene starosti, sporoča, da smejo imeti klobuke na glavi le tiste, ki so stare nad trideset let."

Ni potrebno pojasnjevati, ko so prebrale to obvestilo, so se vse gospe brž podale v garderobo.

Vodoravno: 1. kratica za ljudski odbor, 3. prijatelj, 8. prebivalec severnih pokrajin, 10. nikalnica, 11. padavina, 12. tovarna zdravil v Ljubljani, 13. iznajditelj dinamita, 14. veznik, 15. trska, 16. ni bolan, 17. oziralni zaimek, 18. negativni elektrodi, 19. sorodniki, 20. kratica za delavski svet, 22. žensko ime, 23. inicialki obeh imen prvega slov. dramatika, 24. druga in predzadnja črka, 26. umetna lesna plošča, 32. avtomobilska oznaka za Čakovec, 33. naše podjetje, 34. dva soglasnika, 35. dela analize, 37. osebni zaimek, 38. 100 m², 39. vas pri Ljubljani

Navpično: 1. del naziva našega podjetja, 2. začetek, 3. divje živali, 4. znamka avtomobila, 5. kratka šaljiva po-

vest iz življenja kake osebe, 6. največji dosežek pri športu, 7. norčav, 9. hrošč, 16. poznana, 18. naplačilo, 19. začetnici imena našega predsednika, 21. sedež našega podjetja, 25. velelnik glagola zvoniti, 27. prva žena, 28. zvitek, 29. nekdanji prebivalec naših krajev, 30. čistilno sredstvo, 31. igralne karte, 32. dva soglasnika, 36. oziralni zaimek.

Rešitve današnje križanke pošljite do 20. junija 1969.

Na Švedskem izdelava tovarna avtomobilov VOLVO 9000 vozil na dan.

Urejuje uredniški odbor: Janko Goleš, dipl. iur., Marjan Ljanc, dipl. ing., Gabrijel Makuc-tehnik, Jože Pirc-ekon. tehnik, Stane Šuln-šef. rač. sekt., Berta Zelnik-vodja IC, Andrej Žnidaršič-ing.

Odgovorni urednik: Bogomil Liliija-ing. Tehnični urednik: Gabrijel Makuc-tehnik Teh. risarka in ilustratorka: Andreja Trampuš-teh. risarka. Tiska DU "Tomo Brejč" v Kranju

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu.

Naklada 1200 izvodov Izdaja "NOVOLES" lesni kombinat v STRAŽI pri NOVI MESTU 8